

Gembloux *BEN HAMIDOU & SAM TOUZANI/KVS/DE BOTTELARIJ*
Foto Patrick De Spiegelaere

Bij nader toezien tekent het bevestigen van de Marokkanen in hun positie van gedoodverfde underdogs overigens de hele voorstelling. Dat de makers ervan het opnemen voor de strijders uit hun land van herkomst is even begrijpelijk als lovenswaardig. Maar de tirailleurs van het Franse leger waren niet enkel Marokkanen. Frankrijk ronselde evengoed tienduizenden bijeen in Zwart Afrika of de Levant – vaak overigens zonder hen zelfs de theoretische keuze te laten (Algerijnen, bijvoorbeeld, waren Franse onderdanen en werden gewoon opgeroepen).

Anderdeels hebben diegenen die zich als 'vrijwilligers' hebben laten inlijven, dat ongetwijfeld gedaan uit economische noodzaak, maar ook uit goedgelovigheid, idealisme en/of opportunisme: de goede of slechte excuses die ook bij ons worden aangevoerd,

telkens het collaboratieprobleem ter sprake komt. De Fransen hebben in deze dan ook makkelijk praten: hoe walgelijk cynisch ook, het inzetten van ingehuurd kannonenvlees was voor hen een kwestie van ijzeren realpolitik. Van Mohammed V, die met zijn perfide oproep zijn eigen onderdanen de dood injoeg (en in het stuk zo goed als buiten schot blijft), kan zelfs dat niet worden gezegd.

Slotsom: het schandalige aan dit hele verhaal is niet alleen dat die duizenden jonge mensen het leven hebben gelaten, maar meer nog dat zulks gebeurde ter verdediging van democratische waarden die henzelf werden ontzegd en die hun huidige landgenoten nog steeds niet ten volle genieten. En dan nog ten voordele van mogelijkheden die (tenzij met woestijnstormen en raketinslagen) nog altijd te weinig doen om dat

doel in de hand te werken. Het mag hedendaagse jonge Marokkanen dan al een hart onder de riem zijn dat er ook uit hun rangen 'helden' zijn voortgekomen (cf. het interview met onder andere Hamidou, op de site Go2war2.nl), veel meer dan het strelen van de eigen ijdelheid levert dat niet op. Deze helden waren nutteloos. En, helaas, minder omdat zij er eerst werden ingeluisd en vervolgens vergeten, dan wel omdat zij, ook op lange termijn, tot niets hebben gediend. Dit facet van de zaak komt in de voorstelling echter nauwelijks aan bod.

Het focussen op het kleinmenselijke aspect, de komische toonaard en het omzichtig vermijden van zelfs lauwe hangijzers, heeft niettemin ook een niet te onderschatten voordeel: de voorstelling oogst enorm veel bijval bij een verrassend breed publiek. Zelden zo'n heterogeen gezelschap naar een voorstelling zien kijken als hier: Belgen en nieuwe Belgen, Vlamingen en Franstaligen, jongeren en ouderen, mannen en vrouwen, gesluierde en ongesluierde. Wellicht zelfs door de wol geverfde theatergangers naast nauwelijks tot theaterbezoek te bewegen neofieten. Peter Brook heeft ergens gezegd dat het doel van een voorstelling het raken van een heterogeen publiek is, desnoods om verschillende redenen, maar wel op hetzelfde ogenblik. In dat opzicht is deze voorstelling een klein Elizabethaans mirakel. Even-

wel met één kleine smet: de replieken in het Berbers worden in het Frans noch in het Nederlands vertaald. Wie ze begrijpt moet er in ieder geval heel hard om lachen. Lachen Berbers harder en vlugger dan wij? Of lachen ze ons vierkant uit? Na enig rondvragen blijkt het te gaan om onschuldige grapjes. Dat neemt niet weg dat de autochtone toeschouwer zich even uitgesloten voelt. Naar verluidt (en gezien de algemene teneur) was dat geenszins de bedoeling en is het dus jammer dat de eensgezindheid van de samenscholing enkele ogenblikken op de helling wordt gezet. Hoewel. In deze omzichtige voorstelling is het uiteindelijk deze kleine onoplettendheid die het best laat aanvoelen wat het is over het hoofd te worden gezien. Zowel in Gembloux als in Molenbeek.

Rud Vanden Nest

GEMBLoux

TEKST Ben Hamidou, Nacer Nafti, Gennaro Pitisci, Sam Touzani
SPEL Ben Hamidou, Sam Touzani
REGIE Gennaro Pitisci
DRAMATURGIE Jan Goossens
VORMGEVING Ruud Gielens, Gennaro Pitisci
MUZIEK Gaston Hénuzet, Mousta Largo
PRODUCTIE KVS, vzw Smoners asbl, Brocoli Théâtre, Théâtre de l'Escalier
PREMIERE 21 februari 2004, de bottelarij (Brussel)